

İSTİKLÂL HARBİMİZ ÜZERİNE BAZI DÜŞÜNCELER

Cihat AKÇAKAYALIOĞLU

Ağustos Ayı, Türk'ün Zafer Ayı'dır. Bu arada, 30 Ağustos 1922 günü Türk İstiklâl Harbi'nin Askeri evresi kesin sonuca ulaşmış, Büyük Zafer kazanılmıştır. O şanlı ve mutlu günü, Türk Ulusu'nun evlatları olarak yaratan kahramanların mânevi huzurlarında övünçle kutluyacağız. Atatürk'ü Anarken'de özellikle kutluyoruz geçmiş

Bu bayram dolayısıyla çeşitli yayınlar yapıldı ve yapılacaktır. İzleyebildiğim kadariyle zafer edebiyatı ve övgüsüne haklı olarak çok önem veriyor, fakat onu sağlıyan türlü unsurları yeterince dile getiriyoruz, tabiidir ki, makaleleri söylev ve demeçleri ifade etmek istiyorum.

Ben şimdi, biraz değişik bilgiler sunacağım. Sayın okuyucuların hoşgörüsüne sığınarak bazı tanımlar (tarifler), kavram ve terimler üzerinde durmak istiyorum; Onlar en yetkili kişiler tarafından bile yanlış kullanılmaktadır. Örneğin, Harp (savaş) ile Muharebe'nin karıştırıldığı gibi.. Bu büyük olayın bölümlerinden evrelerinden olan İnönü ve Sakarya Harekâtına; "İstiklâl Savaşı'nda İnönü ya da Sakarya Savaşı" denilemez; doğru olan İstiklâl Savaşı'nda İnönü Muharebeleri, şeklinde ifade edilmesidir.

Pek çok kimse, Afyonkarahisar-Dumlupınar Meydan Muharebesi'nin sağladığı zafer ile İstiklâl Harbi'nin sona erdiğini ifade etmektedir. Bu savaş, Lozan Barış Antlaşması'nın T.B.M. Meclisi'nce onaylanmasından sonra hitam bulmuş, Barış Dönemi başlamıştır (23.8.1923).

Önemli bir hata da, 30 Ağustos Muharebesi'ne Başkomutanlık Meydan Muharebesi-Savaşı denilmesidir. Zaferi sağlayan son Büyük Harekât, 26 Ağustosta başlayıp 30 Ağustos akşamı sona eren "Afyonkarahisar-Dumlupınar Meydan Muharebesi"dir. Askerî Tarih de, bu beş günlük muharebenin her günü ayrı ayrı ele alınarak değerlendiril-

dirilir, adlandırılır, “26 Ağustos Muharebesi” gibi.. son gün de, 30 Ağustos Muharebesi adını almaktadır. Kesin sonuç o gün sağlanmış ve buna, özel olarak, Batı Cephesi Komutanlığı’nın önerisiyle (İsmet Paşanın imzasıyla) “Başkomutan Muharebesi” adı verilmiştir. Özel olarak dedim, çünkü böyle bir muharebe türü ve kavramı yoktur. Nasıl olduğunu ve amacını sunduğum şu belge göstermektedir (Ari dile çevrilerek):

“Afyonkarahisar-Dumlupınar Meydan Muharebesi’nde düşman Asıl Ordusu’nun imha evresi olan 30 Ağustos 1922 Muharebesi, kuzeyden 61 nci Tümen ve 6 ncı Kolordu, güneyden 4 ncü Kolordunun katılması ile süvari kolordusunun etkisinde Ashhanlar, Çal, İşören (Alhören) bölgesinde ve Çalköy doğusunda birinci hatta, 11 nci Tümen yanında bulunan Başkomutan Mustafa Kemal Paşa hazretlerinin gözetimi altında oluşmuş ve kesin sonuca ulaşmıştır.

Bu muharebe, savaşın genel gidişini, kutsal dâvamız lehine kesinlikle değiştirmiş, Trikopis ve Diyenis gibi en büyük komutanları başlarında olduğu halde, düşman Ordusunun büyük kısmının darmadağınık yıkıntısı, durmadan her yönden kıtalarımıza teslim olmuştur.

Ordularımız için bir tarihi anı ve Başkomutanımıza sevgi ve bağlılığımıza ve sarsılmaz güvenimize yeni bir delil olmak üzere, adı geçen 30 Ağustos 1922 muharebesine, Başkomutan Muharebesi adı verilmiştir¹. Ohalde, tarih olayına ve belgeye sadık kalacağımıza göre, 30 Ağustos Muharebesinin adı BAŞKOMUTAN MUHAREBESİ’dir. Bir başka ifade hatadır. Atatürk’ü Anarken bu hususu vurgulamak isterim.

Milli Misak:

Bu Misak, milli Mücadele’nin maksat ve hedeflerini saptıran Ulusal Anlaşma-Antlaşma Belgesi’dir. Bu konu Mustafa Kemal Paşa ve dâvâ arkadaşları tarafından ortaya konulmuş, Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri’nin ileri gelenleri arasında güçlü bir şekilde yer alanların Osmanlı Mebuslar Meclisi’ne Meb’us (Milletvekili) olarak seçilip gitmeleri sırasında, Mustafa Kemal’in dâvetine uyup Ankara’da görüşme ve anlaşma yapmışlardı. Bu sayın kişiler sürekli şekilde onunla irtibatla bulunuyorlardı. Büyük ve fedakârca çabalardan sonra saptanan anlaşmaya uygun olarak, Millî Misâk’ın 28 Ocak 1920 tarihinde

¹ Gnkur. ATASE Başkanlığı, ATATÜRK “Komutan, İnkılâpçı ve Devlet Adamı Yönleriyle”, 1988, s. 395.

Mebuslar Meclisince kabulünü sağladılar. T.B.M. Meclisi'nde 18 Temmuz 1920'de bu Ulusal Anlaşma Üzerine andıçtı².

Milli Mîsâk konusundaki çabalar ve alınan sonuçlar yukarıda özetlenenlerden başka şekilde ifade olunmamalıdır. Mîsak, Osmanlı Devleti'nin değil, Milli Mücadele kahramanlarının eseridir.

Değınmek istediğim bir husus da, çeşitli yayınlarda "Milli Mîsak'ın devam ettiği" iddiası ve özellikle bu maksatla aynı metin üzerinde durulmasıdır. Kurtuluş Savaşı'nın Ulusal Andı'nın devam ettiğini kabul ve iddia etmek, onun bazı coğrafi ve siyasi hedefleri düşünülünce, büyük hata olduğu anlaşılır. Lozan Barış Antlaşması ile o belge tarihe karışmıştır. Tarihi bir anıdır.

Özellikle zamanımız durum ve koşulları karşısında, ATATÜRK'ÜN ÇÜLÜK Milli Mîsak-Ulusal and olarak kabul edilmeye devam olunmalıdır. Her toplumda, her ülkede çeşitli menfaat gruplaşmaları ile görüş, düşünce ve inanç farkları vardır. Türkiye'de Atatürkçülüğü asgarî Müşterek kabul etmek, bu günümüz ve geleceğimiz için gerçek güvencedir.

Üzülerek belirtmeli ve anımsatmalıyım ki, bazı sözlü ve yazılı yayınlarda Atatürk'ü, İstiklâl Harbi'ni küçümseyen ifadelere ve gerçek dışı belgelere yer verilmektedir.

Ulusal Bayramlarımız, o arada Kurtuluş Savaşı'mız konularındaki çeşitli yayınlarda gözönünde tutulması gereken bazı yönleri, iyi dilek ve saygılarımla birlikte sunmuş oluyorum.

ATATÜRK'e ve Eserlerine Bağlılık için Andıçerek!...

² Bu konuya ait çeşitli belgeler, Genelkurmay Harp Tarihi Başkanlığı'nın 1977 yılı Atatürk Haftası Armağanı adlı eseri ile yayımlanmıştır. (Konumuz olan Mîsak kelimesinde 'nın üstüne uzatma işareti konur. Konulmazsa "Mîsak" sürme, sevk etme anlamına gelir).